

המלצת עתון 77

השנה מלאו תשעים שנה למותו של שלום עליכם, הוא שלום רבינוביץ, מחשובי סופרי היידיש של עידן ההשכלה. למרות שחי וכתב באירופה ובאמריקה של סוף המאה התשע עשרה, ידועים לכולנו - באופן זה או אחר - טוביה החלבן (הידוע יותר כטוביה החולב), מוטל בן פייסי החזן, מנחם מנדל וכתרילבקה שלו. אריה אהרוני, שתרגם בנאמנות את כל כתבי שלום עליכם מידיש, מצביע, בפליאה מסוימת, על קשיים במפעל התרגומי של כתבי שלום עליכם, ומביא כאן קטע בתרגומו מדיאלוג משעשע בין סופר מיהופץ לעורך עיתון, או מי שהגעשעפט שלו "עיתון יהודי" - "ידישע פאלקסצייטונג" (מתוך "סופרים יהודים"). שלום לזריא, מתרגם וחוקר יידיש, מהרהר על מהותו של מנחם מנדל ומעשיו, על תגודותיו בעולם התהוו שבין האתמול למחר - המבטאות את המהות הפרדוקסלית של הקיום היהודי.

ובלבד שיקראו

קטע מתוך הדיאלוג המופיע בגיליון זה משך את עינינו במיוחד, גם בהקשר לשבוע הספר שחלף (המסביר את מדור ההמלצות המורחב, ועדיין קצר המקום). העיתונאי מבקש מהסופר שיכתוב דבר מה לעיתונו. פליטונים, רומן. משהו. הסופר מתחמק, ולבסוף, העיתונאי מסתפק בביקורת חודשית על ספרים. ביקורת שתהיה מלאת חיות, שימושית רצינית והיתולית כאחד. הסופר עונה לו:

"רצונך שאעשה צימס שלם מן השמאטס הללו שמציפים בהן את שוק הספרים שלנו. שאנבור בעזמת אשפה, ואגלה שם אי פעם פנינה - עבודה קלה, אפשר להכחיל ממנה כפג, זה בריא מאוד הן לגוף והן לנשמה..." בסופו של הדיאלוג, מסתבר, שאין הסופר מוטרד מענייני הכסף, לא הכבוד ולא הבריאות. "ובלבד שיקראו" הוא מבקש. והדברים כאילו נכתבו היום.

גליון זה מקדיש גם מקום לסטנלי קוניץ, שהלך לעולמו בגיל המופלג 101. משה דור ויוסף שימרון תרגמו והוסיפו כמה מילים על המשורר היהודי אמריקאי. עודד פלד במדור חדש שייקרא "אני שומע את אמריקה שרה" - כותב הפעם על וולט ויטמן, שהמשפט הזה הוא פרי עטו. אדמיאל קוסמן מציע קריאה בסיפור תלמודי, ויעל פלדמן מציעה קריאה חדשה בסיפור נשכח של עמוס עוז, וגם, כסיפורה של בת יפתח ובמיתוס העקדה.

והשאר לפניכם,

ובלבד שתקראו.

צביה ליטבסקי: **הירוק בדרכו אל הירוק**, הוצאת כרמל 2006, 81 עמ' "הדקות המרהיבה/ בה חומק הירוק מן המילה ירוק - // הירוק בדרכו אל הירוק. // מה ארוכה הדרך" ('קני סוף', עמ' 7). את הספר מלווים רישומים של תמרה ריקמן.

ישראל אלירז: **ארוחת ערב עם שפינוזה וחברים**, הוצאת אבן חושן 2006, 103 עמ'

"המתוק מושך את האש אל/ תוך עוגת האגסים. // ככל שזה פשוט יותר להשגה/ כך חושקת הנפש להתגלות/ בכלים רבים יותר. // מה שרועד לפני הוא קפל טהור/ של העדר, מתוכו..." (מתוך 'בקצה אין כלום מלבד המטבח', עמ' 10).

איתמר יעוז-קסט: **על כף ידו של חורף**, הוצאת יד ושם-עקד 2006, 41 עמ'

שירים שנכתבו בתקופת השואה בידי המשורר בילדותו. השירים נכתבו בהונגריה ותורגמו בידי המחבר, שהקדים מבוא והערות. "האטו גלגלים, הקטר התחיל לשרוק, / מראה גדוי-התיל הופיע מרחוק. / השמש הסתירה פניה, נורא הוא המקום, / ואם הסתכלה - זלגו דמעותיה פתאום" ('בשערי ברגן בלון', עמ' 19).

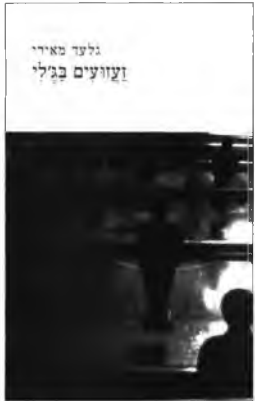
רחל נפרסטק: **כדי לטהרני מקליפותי**, הוצאת גוונים 2006, 47 עמ'

"המחוג חוגג שתיים עשרה, / עיניים עצומות נפערות / מול הים הכחול. / בוא נתנשק / בחרבות וברימונים, בחסות החשכה / נחלץ עצמות" ('משעון חול לקודש', עמ' 8).

דני כהן: **שפת פרדות**, הוצאת כרמל 2006, 120 עמ' "יוריחה כמו שקיעה / זוכית כמו

מתכת / בטון כמו אספלט / בועה כמו כדור / סמים כמו וניל / עשן כמו אסון..." ('ממחברותיו של דני כהן', עמ' 88)

גלעד מאירי: **זעזועים בגילי**, הוצאת כרמל 2006, 78 עמ' "חום גופי / פותח / שער אוטומטי. // הוקוס פוקוס, / אגוז קוקוס / לא בעונה. // תולים פלפלים אדמומיים / ככנפי דרקונים / על אנקולים..." ('השלמות לשבת', עמ' 12).

נעמי פוגלמן: **אהבה חלומה, שירים, יידיש ועברית**, תרגום לידידיש: דב נוי, הוצאת כרמל 2006, 192 עמ'

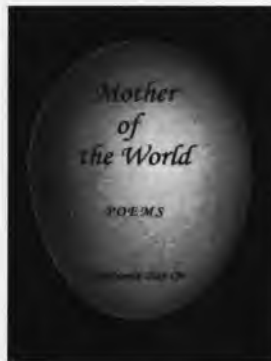
"השירים שלי / מתעופפים מגלות לגלות / ואני לא נושעת. / וממדינה למדינה / ואני לא נושעת / איפה המקום / והיכן המקום. / להניח ראשי / על אבן שבראשה סולם?" ('ניגון', עמ' 46).

חמוטל צמיר: **בשם הנוף, לאומיות, מגדר וסובייקטיביות בשירה הישראלית בשנות החמישים והשישים**, הוצאת כתר אוניברסיטת בר-אילן, סדרת מסה קריטית 2006, 359 עמ'

קריאה ביקורתית בשירת דור המדינה, בחינת הוהות היהודית-ישראלית מפרספקטיבה של לאומיות ומגדר, סמלים ומטאפורות. קריאה בשירתן של אסתר ראב, דליה רביקוביץ, זלדה שניאורסון, דליה הרץ ויונה וולך.

עומדים לראות אור ב-

ספרי עתון 77

חגי רוגני: מול הכפר שחרב, השירה העברית והסכסוך היהודי ערבי 1967-1929, הוצאת פרדס 2006, 255 עמ'

ייצוגי הסכסוך היהודי ערבי בשירה העברית, ממלחמת העצמאות ועד מלחמת ששת הימים - תוך בחינה של משוררים מרכזיים שנתנו לנושא ביטוי בשירתם - אצ"ג, אבות ישורון, אלכסנדר פן, אלתרמן, גורי עמיחי ואחרים.

מחמוד כיאל: תרגום כצל העימות, הוצאת מאגנס 2006, 294 עמ' נורמות תרגום מן הספרות העברית החדשה לשפה הערבית בשנים 1948-1990. הקשר בין תרגום לשיקולים אידיאולוגיים, מעורבותם של גורמים ממסדיים בתרגום, תרגומים עצמאיים, הקשרים שבין הפואטיקה לבחירות תרגומיות.

עורכות: חנה הרציג, כנרת להר, יודעים ושחקים, מנגנוני השתקה והכחשה בחברה הישראלית, הוצאת מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד 2006, 197 עמ' מבחר מאמרים של חוקרים, עיתונאים, פעילים חברתיים. הספר מבקש להפך שתיקות בתחומים שונים - רצח עם, אלימות במשפחה ובקהילה, השתקות והכחשות בצבא, קורבנות גילוי עריות, עדים לשחיתות ציבורית ועולות ציבוריות.

מרים עקביא: חיי וספרי כצל השואה, הוצאת גוונים 2006, 272 עמ' סיפורים ורשימות אוטוביוגרפיות מתקופות שונות בחיי המתבת - סופרת ומתרגמת - בארץ, בפולין, בשוודיה ובהונגריה.

חנוך ברטוב: מחוץ לאופק, מעבר לרחוב, הוצאת זמורה ביתן 2006, 287 עמ'

ביוגרפיה של משפחה אחת "שהיא תמונת מראה נאמנה של אנשי הדור האחרון ליהדות אירופה והראשון למדינת ישראל" (גב הספר).

דניאל סטברו: ציון אהובתי, הוצאת כהן בוזוקי, 2006, 205 עמ' כהן בוזוקי, ישראלי גולה בלונדון, משוטט בין פאבים וברות אירופיות, מרחם על עצמו ומחטט בויכרונותיו העוסקים בעיקר באהבה לא ממומשת למוזגת בפאב תל אביבי.

יהלי סובול: דמי מפתח, הוצאת זמורה ביתן 2006, 235 עמ' איתן שיפמן, ספרן אפרורי יוצא לניו יורק כדי להתיר תסבוכת משפחתית המאיימת לנשל את הוריו מבתם; שם מקבלים חייו תפנית מפתיעה.

רווה שגיא: כל הדרכים, הספריה החדשה ספרי סימן קריאה 2006, 246 עמ' אשתו של בלש אמנות וצייד נאצים בעברו, מוצאת לאחר מותו כרטיסי ברכה שהגיעו מדי שנה מאשה, שהיתה אולי אשתו השנייה של בעלה. היא יוצאת לברלין, בעקבות הסוד.

אמנון ורנר: זמן קיבוץ, הוצאת גוונים 2006, 128 עמ' ספר ראשון. סיפורים שעניינם הקיבוץ מזווית אישית, מחויכת ומודעת לעצמה ולתהליך המעביר את ההווה הקיבוצית מחלום לשברו של חלום.

רינת שניידובר: מסכת התלאות של חטום מאגנו ונקמת הדרקון, הוצאת ספרא עם הקיבוץ המאוחד 2006, 192 עמ' ספר ראשון. הומור פנטזיה ועצב

שזורים בסיפורים, הנעים בין מקסיקו לבנקוק, ברלין וישראל.

אלי מורנו: אשה מונית, הוצאת גוונים 2006, 144 עמ' ספר שלישי. קובץ סיפורים שבמרכזו נשים - נהגת מונית, מצילה בים, אם ובתה, אם ובנה; הדמויות בספרו של מורנו נאבקות עם בדידות ופשרות, וכמהות לאהבה.

אלון דר: יש כבאגט, יש כפיתה, ספרית פועלים סדרת מפתנים 2006, 173 עמ' ספר ראשון. עשרים ושניים סיפורים "המשרטטים את מפת ההווה של צעירים בני עשרים-שלושים החיים בישראל של היום... במסע מתמיד של כמיהה וגעגוע אל בית פיזי ורוחני" (גב הספר).

ארנה קזין: פיקניק, הוצאת הקיבוץ המאוחד ספרית פועלים, סדרת סף 2006, 176 עמ' ספר פרוזה ראשון. חלקן של הדמויות "מתנהגות באיפוק לא-ישראלי", חלקן "מובלות על ידי השתוקקות לאינטמיות ולמין..." (גב העטיפה); ניכור מלנכולי, תשוקה וכאב וגם הומור פרוע מאפיינים את הקובץ, בן עשרים וחמישה הסיפורים.

ארי דה לוקה: היפוכו של אחד, מאיטלקית: אורי ש' כהן, הוצאת הספריה החדשה הקיבוץ המאוחד 2006, 162 עמ' ספר אוטוביוגרפי. חייו של דה לוקה בימיו כפועל, כסבל, כחבר בתנועת "מאבק מתמשך", התמודדות עם תקופת דיכאון, הוויות מחייו כמטפס הרים, אהבות ותשוקות.

ו.ס. נאיפול: זרעי קסם, מאנגלית: דינה מרקון, הוצאת זמורה ביתן

2006, 285 עמ' גבר ממוצא הודי מחליף זהויות ומקומות מחיה בנסותו למצוא משמעות לחייו. לאחר שהיה כלאו בשל פעילותו כלותם חופש, הוא שב לאנגליה, מוצא את יעודו בכתיבה למגזין בנייה וצופה בחיי מכריו, השבויים בהסתבכויות רגשיות ובמרדף אחרי כסף.

מוריס בלאנשו: פסק מוות, מצרפתית: הלית ישורון, הוצאת הקיבוץ המאוחד, המפעל לתרגום ספר מופת, סדרת "הצרפתים" 2006, 102 עמ' שתי גובלות - "פסק מוות" ו"כרעג מותי" של מוריס בלאנשו, סופר מסאי ותיאורטיקן של הספרות. דניאל אפשטיין הוסיף אחרית דבר.

חסן באייב (עם רות וניקולס דנילוף): אומל, סיפורו של רופא צ'צ'ני תחת אש, מאנגלית: מרב מילר, הוצאת כרמל, סדרת קיטובים נפגשים 2006, 340 עמ' סיפורו האמיתי של באייב, מנתח פלסטי מצליח, השב לארצו השרויה במלחמה, כדי לסייע לפצועים ולחולים. משום שגם הקיצונים הצ'צ'נים וגם הקרמלין רודפים אותו, הוא נאלץ להגר לארצות הברית.

